ఎదురులేని మనిషి

ఎన్టీఆర్ జీవితచరిత్ర

– డా. నందమూరి లక్ష్మీపార్వతి

తెలుగు జాతికి - వెలుగు రేకవు నీవు
పేదవాని ముంగిట - పూచిన కల్పవృక్షానివి
నీకు నీవే సాటిగాక వేరెవ్వరున్నారు
అందుకోవయ్య - అర్ధాంగి ఆత్మనివేదనం

నందమూరి వంశానికి మణిదీపానివై
విమలయశో సంతానవతియై
పతి జాడలో నడచిన పరమ పతివ్రతవు
ఆశీస్సులిచ్చి గైకొనవమ్మ చిన్ని పుస్తకమును

ఏ జన్మమందు తీర్చుకోలేని ఋణమిచ్చి
నన్ను మీ సేవకు బాకీదారుగా మిగిల్చిన
పుణ్యదంపతులారా, ధన్యజీవులారా
మీ పాదాలనుంచిన ఈ చిన్ని పువ్వును గ్రహించి

ఆదరించి అభయమ్ములీయరే
ఆ చంద్ర తారార్కము మీ యశోభాగ్యములలర....
ఇట్లు మీ నిరంతర ఆశయసాధనలో

నందమూరి లక్ష్మీపార్వతి

ఆయనతో కొద్ది క్షణాలు

చరిత్ర సృష్టించిన ప్రతి వ్యక్తిలో విశేషంగా కనిపించేది అతని వ్యక్తిత్వమే. ఆటుపోట్లు వచ్చినా చెదరక ముందుకు సాగిపోయే వారే ధీరచిత్తులు.

వారి సిద్ధాంతాల అమలుకు జీవితాలు కూలిపోయినా అడుగు కూడా వెనక్కునడవరు. బుద్ధుడు మొదలుకుని గాంధీ వరకు వారివారి పోరాటాల్లో ఎదుర్కొన్న కష్టాలే ఎక్కువ. సిద్ధాంతమనేది సమాజానికి బ్రతికుండగా నచ్చని అంశం. అదేవారు చనిపోయాక విగ్రహాలు పెడతారు.

ప్రతిమనిషి పుట్టగానే నోట్లో బంగారు చెంచాతో పుట్టరు. కష్టాలు కన్నీళ్ళు కలబోసుకుని, జీవితసారాన్ని ఒడబోసుకుని, వడిదుడుకుల ప్రవాహంలో ఎదురీది ఒక సుస్థిరస్థానాన్ని సంపాదించే వాళ్ళే మహనీయులు. వాళ్ళ ఆశయాల బాటలో వ్యతిరేక శక్తులు కలిగించే అడ్డంకులెన్నో. అటువంటి ఆటుపోట్లను ఎదుర్కొని తనకంటూ శాశ్వతంగా ప్రజల హృదయాల్లో నివాసం ఏర్పరచుకున్న ధన్యజీవి డా. యన్టీరామారావు.

యన్టీఆర్ నిజంగా చరిత్ర పురుషుడే ఒక పురుషుడి జీవితంలో ఎన్ని ఆరోహణసోపానులుంటాయో అవన్నీ అధివసించిన విశిష్టవ్యక్తి. గుణాలతోపాటు కొన్ని లోపాలు ఉంటాయి. వాటి పాళ్ళను బట్టే మంచి, చెడులు నిర్ణయించబడతాయి. తరంగం ఎంత ఎత్తుకు లేచినా మళ్ళీ తన స్థానాన్ని గుర్తుపెట్టుకున్నట్లు, ఉన్నతస్థాయినంది కూడా గత జీవితాన్ని మర్చిపోలేని గొప్ప వ్యక్తిత్వం ఆయనది. ఆయనలాంటి వాళ్ళు పుట్టటమే అరుదు. రూపం, గుణం కలబోసుకుని, గొప్పగా ఎదిగి కన్న ఊరికే కాదు తన రాష్ట్రానికి, దేశానికి కీర్తిని తెచ్చిన మహనీయుడు. కష్టాల్లో, కన్నీళ్ళల్లో గుండె దిటవు చూపి పోరాడి గెలిచిన వీరుడు.

రైతు బిడ్డగా పుట్టి, ఉన్న ఆస్తులు పోగొట్టుకుని, కన్నవూరును విడిచిపెట్టి విజయవాడలో తండ్రి చేసిన పాలవ్యాపారంలో తోడుగా నిలచిన ఉత్తమపుత్రుడు. నివసిస్తున్న పూరిపాకలో వర్షం వస్తే, అది పడిపోకుండా తెల్లవార్లు తండ్రితోపాటు నిట్రాట పట్టుకుని తన కుటుంబాన్ని రక్షించుకున్న కష్టజీవి. బ్రేకుల్లేని పాత హెర్క్యులస్ సైకిల్ మీద 60 కిలోల బరువును పెట్టుకుని పంక్చరయిన సైకిలును నడిపించుకుంటూ 60 మైళ్ళు అర్ధరాత్రి ప్రయాణం చేసిన సాహసి. స్నేహితుడి వివాహానికి వెళ్ళాల్సి రైలు తప్పిపోతే ఆ పట్టాల వెంబడే 30 మైళ్ళు నడిచి వెళ్ళిన స్నేహశీలి. ఇవన్నీ ఆయన వ్యక్తిగత గుణాలయితే, ఇక నటుడిగా చిత్రరంగాన్నే మలుపు తిప్పిన కల్పవృక్షం. బూజు పట్టిన పాత పురాణాలను తిరగరాయించి సంస్కరణల బాటలో ప్రతినాయకులక్కూడా పేరు సంపాదించి పెట్టిన ప్రయోక్త. ప్రతి సినిమాలో సామాజిక అంశాలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చి బడుగు పేద వర్గాల తరపున నిలబడి ఎదిరించి పోరాడే కథానాయకుడు యన్టీఆర్. తెలుగు ప్రజల్నే కాక దేశస్థాయిలో కూడా తనకు పోటీలేదనిపించుకున్న అభినవరాముడు, శ్రీకృష్ణుడు, శ్రీ వెంకటేశ్వరుడు ఆయనే.

తాను నటించిన పాత్రల స్ఫూర్తితో రాజకీయరంగంలో అడుగుపెట్టి 9 నెలల్లోనే తాను స్థాపించిన తెలుగుదేశం పార్టీని అధికారంలోకి తీసుకొచ్చిన సంచలనాత్మక విజేత. దేశ రాజకీయాలకే ఒక చైతన్యాన్ని కలిగించిన రాజనీతికోవిదుడు.

కష్టాల్లో తనకు అండగా నిలబడ్డ స్త్రీని వివాహం చేసుకోవటానికి ఏమాత్రం వెనకడుగు వేయని ధీరమూర్తి. తన భార్యను కారణంగా చూపి అధికారాన్ని లాగేస్తున్నా ఆమెకు అండగా నిలబడి ప్రత్యర్థుల మీద పోరాడిన వీరసింహం. ఇలా చెప్పుకుంటూపోతే ఆయన జీవిత పుస్తకంలో ఆకాశమంత ఔన్నత్యం, సముద్రమంత గాంభీర్యం, చెక్కుచెదరని, మొక్కవోని ధైర్యసాహసాలు, మేరువంత మానవత్వం కనిపిస్తాయి.

ఒక రచయితగా కాదు ఆయన భార్యగా, హృదయాన్ని దోచుకున్న నెచ్చెలిగా ఆయనతో గడిపిన ప్రతిక్షణం ఒక అద్భుతమే. అడుగడుగున ఎదురయ్యే అగాధాల మెట్లను అవలీలగా దాటగలిగే ఆ విల్‌పవర్ చూస్తుంటే ఎంతో ఆశ్చర్యం అనిపించేది. ఆ గాంభీర్యం మాటున ఒక గొప్ప భావకుడున్నాడు. ఒక ప్రేమికుడున్నాడు. లాలించే అమ్మా, నాన్న ఉన్నారు. ధైర్యమిచ్చి నడిపించే గొప్ప సహచరుడున్నాడు. కన్నీళ్ళు నీలో దాచుకో - పోరాటాన్ని నీ బాటగా మలుచుకో అనే ఆయన పోరాటస్ఫూర్తివుంది. మానసిక, శారీరక బాధలను జయించిన యోగి ఆయన.

వెన్నెల రాత్రుల్లో మల్లెపూల గుబాళింపునెంతగా ఆస్వాదిస్తారో, చీకటివేళల గాయపరచే ఎదురురాళ్ళను కూడా అలాగే స్వీకరిస్తారు. ఈ ప్రపంచానికే అర్థంకాని, ఎవరూ చూడలేని యన్టీఆర్‌ను నేను చూసాననే నా గర్వం క్షణంలోనే హరించిపోయేటట్లు ఒక కొత్త పోకడతో కనిపిస్తారు. ఈ ప్రేమంతా నాదే అనుకునే గొప్ప వైరాగిలా అనిపిస్తారు.

అందుకే యన్టీఆర్ జీవితం ఒక అధ్యయన పుస్తకం. ఎంత రీసెర్చ్ చేసినా, ఇంకా మిగిలిపోయే ఒక సామాజిక అంశం. తరచే కొద్దీ కలానికీ, భావానికీ అందని రహస్యపు అరల విజ్ఞానకోశం అది. అందుకే చేతులెత్తేసి, ఆ మహనీయమూర్తికి నా అశ్రు కణాన్ని సమర్పిస్తూ నాకు చేతనయినంతలో రాసిన ఈ పుస్తకాన్ని ఆ పాదాలకే అంకితం చేస్తూ ఇంతటి భాగ్యాన్ని ప్రసాదించిన ఆయనకు ఏమివ్వాలో అర్థంకాని అయోమయంలోనే మిగిలిపోయిన

నీ

సహచరి.

ఆది నుంచి అదే క్రమశిక్షణ, పట్టుదల
ఎన్టీఆర్ జీవిత చరిత్రలో ఒక అధ్యాయం

మూడు దశాబ్దాల క్రితం పెద్ద హీరోగా ఎంతో బిజీగా వుండి కూడా, వృత్తినీ, సంపాదననూ పక్కనబెట్టి, ఒక ఉన్నత లక్ష్యం కోసం జోలెపట్టి, ప్రజలనుంచి విరాళాలు సేకరించిన ఘట్టమిది. ఎన్టీఆర్ వ్యక్తిత్వానికి అద్దంపట్టే ఈ అధ్యాయాన్ని ఈ సంచికలో మచ్చుతునకగా ఇస్తున్నాం

1965 పాకిస్థాన్‌తో భారత యుద్ధసమయం

అర్థరాత్రి ఒక గంట గడిచిందేమో. మద్రాసులోని వడపళని - నిర్మానుష్యంగా, అన్నిటికి అతీతమైన యోగిలా ఉంది. ప్రశాంతతను పొదుపుకున్న గాఢ సుషుప్తి ఒడిలో ప్రజానీకం ఆదమరచి నిద్రపోతున్నారు. బాధామయ జీవితానికి తాత్కాలిక తెరదించిన ఆ వీధి వేదికపైకి దూరం నుంచి వెలుతురు చిమ్ముతూ ఏదో సవ్వడి. కొద్ది నిమిషాల్లో ఇంతై వటుడంతై అన్నట్లు, కళ్ళు మిరుమిట్లు గొల్పే కాంతివంతమైన శబ్దాల రొద.

ఒకటా! రెండా!

ఎన్ని కార్లు, బస్సులు. హడావుడిగా పెళ్ళింట్లో దిగినట్లు ప్రొడక్షన్ ఆఫీస్ ముందు ఆగాయి. ఆగిన వాహనాల్లో నుండి తళుక్కున మెరుస్తూ ఆకాశతారలు నేలరాలినట్లు నటీనట సముదాయమంతా దిగారు. ఖరీదైన గుబాళింపును గాలి తన గుండెల్లో దాచుకుని అందరికీ

పంచటానికి ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయింది. కల్లోల జలతరంగాల నుండి ఆందోళనగా విదుల్చుకుంటూ వారి పైటలు విజయకేతనాల్లా ఎగురుతున్నాయి. అందమైన ముఖాల మీద కదిలే ముంగురులను సున్నితంగా పక్కకు సరిజేసుకుంటూ నటీమణులంతా గలగలా మాట్లాడుకుంటున్నారు.

"హుష్ - మాట్లాడొద్దు. ఆ చండశాసనుడు గారు వింటే ఇక్కడనుండే వెనక్కు పంపిస్తారు" - ప్రఖ్యాత నిర్మాత శ్రీ రామానాయుడు గొంతులో గౌరవంతో కూడిన మందలింపు. అంగీకారసూచనగా అక్కడ నిశ్శబ్దత అలుముకుంది.

అందరూ మ్యూజియంలో శిల్పాల్లా మౌనంగా నిలబడి చూస్తున్నారు. కొన్ని వందల కళ్ళు ఒక సుందరాకారం కోసం నిరీక్షిస్తున్నాయి. ఆ వీక్షణా తోరణ గవాక్షంలో నుండి వెలుగు చిమ్ముకుంటూ వచ్చి ఆగింది క్యాడిలాక్ కారు. డ్రైవరు గౌరవంగా తలుపు తీసి నిల్చున్నాడు.

విరిహాసమే దరహాసమా? పున్నమి వెన్నెల ప్రవాహమా? దిగంతాల అంచులు జారి హిమనగోన్నత శిఖర తుషారంలో విహారం చేసి, అవని తలాన అడుగులు మోపి, అలవోకగా దిద్దుకున్న పసుపు కేసరాల పూబోణి వియుద్ధంగా తరంగాల్లో దూరి వచ్చిన ఒక శశి కిరణమా? పవిత్రసామగాన శ్రవణమా? మూర్తీభవించిన సౌందర్యంతో మూసకట్టిన సంస్కృతీ చిహ్నమా? తరతరాల సంప్రదాయపు వహ్ని ఆ నుదుట దిద్దబడిందా! అన్నట్లు ఠీవికే ఠేవగూర్చే నడకతో నడచి వస్తున్న ఆరడుగుల విగ్రహాన్ని కళ్ళింతచేసుకుని చూస్తున్నారక్కడి వారంతా.

గంభీరమైన ఆ మూర్తి శ్రీరామమూర్తా? పాఠక జనమంతా అలాగే భావిస్తారు. పండితులంతా ఆ అంశ కొంచెం ఉంది అంటారు.

ఎవరెలా అనుకున్నా మంచి క్రమశిక్షణ కలిగిన అందాల మహానటుడని తోటి నటీనటులనుకుంటారు.

ఎంతోమంది అభిమానుల గుండె కోవెలలో కొలువైన దైవం ఆయన.

నిర్మాతలకు కనకవర్షం.

సినీపరిశ్రమకు బంగారు పంట.

"పుంసాం మోహన రూపాయ!"

అన్నిటినీ మించి సముద్రమంత గాంభీర్యం "ఏమిటీ? అలాగే చూస్తున్నారు, నా ముఖాన సినిమా కనిపిస్తోందా?"

మేఘధ్వనిలో తొలకరి పరిహాసం.

"పదండి, పదండి. సరిగ్గా 1.30కు వస్తానన్నాను. ఇంకా రెండు నిమిషాల టైముంది. మీమీ సీట్లలో కూర్చోండి. నటులంతా ఈ బస్సు ఎక్కండి. ముందే చెబుతున్నాను. ఎవరు ఏ సీటులో కూర్చుంటారో, మళ్ళీ మద్రాసు వచ్చేవరకు వాళ్ళు అదే సీటులో ఉండాలి. ఎవరి సామాను వారే మోసుకోవాలి. ఎక్కేటప్పుడు దిగేటప్పుడు వన్ బై వన్. నిన్న నేనిచ్చిన సూచనలకు ఏ కొంచెం భంగం కలిగినా సహించను. మీరూ నా అంతవారే, నాకంటే గొప్పవారే, కానీ క్రమశిక్షణలో చిన్నలోపాన్ని కూడా సహించలేను."

అందరూ మౌనంగా తలలూపి బస్ ఎక్కేసారు. నిర్మాతలంతా వాళ్ళ వాళ్ళ కార్లలో, టెక్నీషియన్స్, సామాను మరో రెండు బస్సుల్లో బయలుదేరటానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. ఇంతలో తమిళుల ఆరాధ్యదైవం నాటి మహోజ్వల కథానాయకుడు ఎం.జీ.ఆర్ సాదరంగా 'తంబీ' అంటూ కారు దిగొచ్చారు. వెనకనే మేఘం వెంట మెరుపులా ఆనాటి అందాల కథానాయకి బి.సరోజాదేవి ముకిళిత హస్తాలతో వచ్చి రామారావుగారికి నమస్కరించింది. సహనటులిద్దరు పరస్పర గాఢాలింగనాలతో పలకరించుకున్నారు.

"బ్రదర్! మీరూ వస్తున్నారా?"

"ఎందుకు తంబీ! మనిద్దరిలో ఎవరం వెళ్ళినా ఒకటే."

"ఓ.కే బ్రదర్ సమయం దాటుతోంది. శలవిస్తే వెళ్ళొస్తాం."

"తంబీ! నువ్వు చాలా పెద్దపని చేస్తుంటివి. రొంబా ఆనందమయింది. గొప్ప ఆశయంతో తలపెట్టే మీ పని దిగ్విజయంగా జరగాలని మనస్ఫూర్తిగా కోరుకుంటున్నాను. తంబీ! నా సంతోషం కొద్దీ తెచ్చిన ఈ దండలను అందరూ స్వీకరించండి" అంటూ తన వెంట తెచ్చిన దాదాపు మూడువందల పూలదండలను ఆ కార్యసాధకుల మెడలో వేసారు. ఆడవాళ్ళకు సరోజాదేవి దండలందించి.

"మీ అభిమానానికి సంతోషం బ్రదర్. ఇక బయలుదేరతాం."

"అట్లనే తంబీ మంచిగ పోయిరండి. నేను ఉంటాను" అని ఒక్కసారి త్రుళ్ళిపడి. "తంబీ! మరిచిన ఇదిగో" అంటూ తన జేబులో నుండి పదివేల రూపాయల కట్టతీసి రామారావుగారు తగిలించుకున్న నిధి సంచిలో వేసి "మీ యజ్ఞానికి నేనో సమిధనిచ్చాను తంబీ! సుఖంగా పోయిరా!" రామారావుగారి ముఖంలో గాంభీర్యం కొంచెం సడలింది. ఒక ఆనందరేఖ చెక్కిళ్ళమీదకు ప్రాకింది. చిరునవ్వుతో చేతులు జోడించి శెలవు తీసుకున్నాడు.

"ఏడుకొండలవాడా! వెంకటరమణా! గోవిందా! గోవిందా! " బస్సు ముందు కొబ్బరికాయ పగిలింది. నవనవలాడే నిమ్మకాయల మీదుగా కారు చక్రాలు దొర్లాయి. ఆ అనంతవాహన స్రవంతి ఉరకలు వేస్తూ ముందుకు సాగింది. ఒక మంచి పనిచేయబోతున్న తృప్తి వారి నిశ్వాసంలో వినిపించింది. తాపీగా తన సీటుకు చేరగిలపడి కూర్చుని కళ్ళుమూసుకున్నారు రామారావుగారు. వారం రోజుల క్రితం జరిగిన సంఘటన కళ్ళముందు కదలాడింది.

తన మనస్సులో కలిగిన ఆలోచనను ముఖ్యమంత్రిగారితో చెబుదామని హైదరాబాదు చేరుకున్నారు రామారావు. రామారావు వచ్చారన్న మాట వినగానే ఆనందంతో ముఖమింత చేసుకుని ఎదురొచ్చారు శ్రీమతి రాఘవమ్మ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు.

"రామారావుగారూ! రండి లోపలికి. మీరొచ్చినందుకు ఎంత సంతోషంగా ఉందో!" ఆనందం ఆమె కళ్ళల్లో.

"నమస్కారం అమ్మా"

"కూర్చోండి మీకిష్టమైన ఉల్లిపాయ పకోడి వేయిస్తాను. ఎంతోసేపు పట్టదు. ఐదు నిమిషాలే."

"అమ్మా! మీ అభిమానం ముందు నేనెప్పుడూ పసివాడ్నే అవుతుంటాను. మా అమ్మ తర్వాత మళ్ళీ మీరంటే నాకంత గౌరవం. అమ్మా! ఇప్పుడు టిఫినేం చెయ్యలేను. మీ చేత్తో ఓ కప్పు టీ ఇవ్వండి చాలు. వారెన్నింటికొస్తారు?"

"వస్తారు. వచ్చే టైమే. ఏమిటి. టిఫినొద్దంటున్నారు. మీ సినిమావాళ్ళకి కడుపునిండా తినటానికి కూడా ప్రాప్తం లేదు."

"అదేం కాదమ్మా! నా సంగతి తెలుసుగదా. సుష్టుగా భోజనం చేస్తాను. తుష్టుగా నిద్రపోతాను. ఇప్పుడే పెసరట్టు తినొచ్చాను."

"ఎవరూ! మన రామారావే! ఏమిటయ్యా వేళకాని వేళ ఈ చంద్రోదయం" అంటూ నాటి ముఖ్యమంత్రి, రామారావుగారిని అభిమానించి, గౌరవించే బ్రహ్మానందరెడ్డిగరు లోపలికొచ్చారు.

తలమీద టోపీ తీస్తూ, "ఏమయ్యా రామారావు ఈ టోపీ నీకు పెట్టనా?"

"వద్దండీ! మీరు నా నెత్తిన ఈ టోపీ పెట్టాలనుకున్నా అందులో నేను పట్టనులెండి" అని చమత్కారంగా అన్నమాటలకు ఆయన పెద్దగా నవ్వుతూ "గట్టివాడివేనయ్యా" అంటూ భుజం చరిచారు.

ఎంత వద్దన్నా టీతోపాటు వేయించిన జీడిపప్పు, బిస్కట్స్ కూడా తెప్పించారు రాఘవమ్మగారు. మనస్ఫూర్తిగా మాట్లాడుకుంటున్న సమయంలో అసలు విషయం ప్రస్తావనకు తెస్తూ -

"బ్రహ్మానందరెడ్డిగారూ ప్రస్తుత మన దేశపరిస్థితిని గురించి నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పేది ఏం లేదు. కానీ ఇది నన్ను చాలా బాధిస్తోంది. తెల్లవాడు పోతూపోతూ అన్నదమ్ములకు వైరం పెట్టి వెళ్ళాడు దాని ఫలితంగా అఖండ భారతదేశం ముక్కలైంది. మతప్రాతిపదికమీద రగులుతున్న ఈ కోపానల పర్యవసానమే నేటి పాకిస్థాన్ భారత్ యుద్ధం. స్వాతంత్ర్యం కోసం కలిసి పోరాడిన వీరే, స్వాతంత్ర్యం రాగానే విడిపోయి పోట్లాడుకుంటున్నారు. ఏమైనా ఈ దేశపౌరుడిగా మన సైనికులకు సహకారాన్నందించవలసిన బాధ్యత ఉంది. ప్రాణాలొడ్డి పోరాడే వీర జవానుల కోసం నా వంతు కర్తవ్యం నేను నిర్వర్తించాలనుకుంటున్నాను",

ఆయన అభిప్రాయానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ఆశ్చర్యపోయారు. ఈ మహానటుడిలో దేశంపట్ల ఎంత భక్తి. కుతూహలంగా ముందుకు చూస్తూ "ఏం చేస్తావో చెప్పవయ్యా. మీమాట నేనెన్నడు కాదన్నాను."

"ఏం లేదండి. కళ తాను బ్రకడానికేకాదు. పదిమందిని బ్రతికించడానికి కూడా. రక్తితోపాటు దేశభక్తిని కూడా నింపుకున్న కళ మాత్రమే సమాజ ఉద్ధరణకు పనికొస్తుంది. అలా ఉపయోగపడినప్పుడే దాని సార్థకత. అందుకే ఈ సమయంలో యుద్ధనిధిగా 'ఎన్.టి.ఆర్ నేషనల్ డిఫెన్స్ ఫండ్' అనే పేరుతో డబ్బు వసూలు చేద్దామనుకుంటున్నాను. మా నటీనటులంతా కలిసి ఇచ్చిన ప్రదర్శనలు వచ్చిన సొమ్ము మీ చేతులమీదుగా గౌరవనీయులైన మన ప్రధాని లాల్‌బహదూర్ శాస్త్రిగారికి సమర్పించాలనుకుంటున్నాను. అదీ.. ప్రభుత్వపరంగా మీ సహాయాన్ని పూర్తిగా అందిస్తే..' అంటూ ఆగారు.

బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు కొంచెం సేపు ఆలోచించారు. ఈ నటుడు వృత్తిపరమైన కళను తనకోసం, వ్యక్తిపరమైన కళను సమాజానికి వినియోగించి కళలోని ప్రయోజనాన్ని చక్కగా అర్థం చేసుకోగలిగాడు.

"రామారావ్‌గారూ! ఎంత వసూలు చేయగలననుకుంటున్నారు?"

"మీ ఆశీస్సులుంటే ఒక పదిలక్షల దాకా వసూలు చేయగలను"

"పదిలక్షలా! (అప్పట్లో అది చాలా పెద్దమొత్తమే కదా!) చూడండి నాకో సందేహం. ఈ పదిలక్షలు మీ నటీనటులు, నిర్మాతలు, డైరెక్టర్లు అందరూ కలిస్తే ఇవ్వవచ్చు కదా! ఇంత శ్రమపడి ఊరూరా తిరగాల్సిన పనేంటి? అందులో నువ్వు మరీ బిజీనటుడివి."

వారి మాటలకు రామారావు ముఖం ప్రసన్నమయింది. "రెడ్డిగరూ! మీరు నా ఆశయాన్ని పూర్తిగా అర్థం చేసుకోలేదనుకుంటాను. మీరన్నట్లు ఆ మొత్తం మాకో లెక్కలోనిది కాదు. నేను ముందే చెప్పాను. కళ సమాజ అవసరానికి ఉపయోగపడాలి. అది ప్రజాచైతన్యాన్ని కలిగించగల ప్రభావిత సాధనం. అంతేకాదు ప్రజల్లో ప్రగాఢంగా దేశభక్తిని నాటి వాళ్ళ బాధ్యత గుర్తుచేయడానికి కూడా మా కళాకారుని పాత్ర ఎంత సమర్థవంతమైనదో నిరూపించదలచుకున్నాను. ఇటువంటి సమయాల్లో అందరి చేతులు కలవాలి" అని ఆవేశంగా చెబుతుంటే ముఖ్యమంత్రిగారు ముగ్ధులైపోయారు. 'యత్రరూపం తత్రగణాః' అన్నట్లు ఈ రూపానికి తగిన మంచి మనస్సు కూడా ఉంది అనుకుని "వెల్! మీ నిర్ణయం చాలా బాగుంది. ఆశయం మరీ బాగుంది. ఆరోగ్యం జాగ్రత్తగా చూసుకోండి. తప్పకుండా మీ ప్రపోజల్‌కు నేనంగీకరిస్తున్నాను. మా ప్రభుత్వం తరపున అన్ని ఏర్పాట్లు అందిస్తాం."

"చాలా సంతోషం రెడ్డిగారూ! ఇక వెళ్ళొస్తానండి. అమ్మా! శెలవు."

"మంచిది. మళ్ళీ త్వరలో రావాలి."

"తప్పకుండా."

బస్సు కుదుపుకు తారకరాముడు ఈ లోకంలోకి వచ్చాడు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఎంత సహృదయులు. ఆయన సహకారంతో ఓ మంచి పని చేయబోతున్నాను ఆనందంతో గుండె నిండుగా పొంగింది. ఒక్కసారి తన సహనటులవైపు చూసారు. అందరూ శబ్దం

రాకుండా తమలో తాము సైగలు చేసుకుంటున్నారు. నవ్వుకున్నారాయన. పాపం వీరంతా తన ఆశయసాధన కోసం నడుం బిగించి ముందుకు వచ్చారు. ఈ పర్యటన ఎన్నాళ్ళు పడుతుందో? ఎవరి ఖర్చు వారే భరించాలి భోజనం తప్ప. వక్కపొడి అయినా, సబ్బు ముక్క అయినా వాళ్ళ డబ్బులనుండే కొనుక్కోవాలి. ప్రత్యేకించి భోజనానికి ఒకరిని పిలిస్తే వెళ్ళకూడదు. అందరూ కలిసి ఒకేచోట భోజనం చెయ్యవలసిందే ఎవరి సామాను వాళ్ళే మోసుకోవాల్సిందే నిధిలోనుండి ఒక్కపైసా తీసుకోకూడదు. పైగా శరీరశ్రమ. కారుల్లో తిరక్కూడదు. బస్సులోనే ప్రయాణం. రాత్రిపూట నాటక ప్రదర్శనలు, పగలంతా నిధి వసూలు కార్యక్రమం. అందరి భుజాన ఎన్.టి.ఆర్ అన్న సంచులు వేలాడుతున్నాయి. వారేం సామాన్యులా? ఆనాడు అఖిలాంధ్ర ప్రజానీకం హారతులు పడుతున్న మహానటీనటులు సావిత్రి, జమున, దేవిక, రాజసులోచన, గిరిజ, సూర్యకాంతం, ఎస్.వి.రంగారావు, హరనాథ్, రాజనాల మొదలైన వారంతా. వారంటే సరే తన తోటి నటవర్గం. కోటీశ్వరులైన నిర్మాతలు రామానాయుడుగారు, పుండరీకాక్షయ్యగారు కూడా దేశసేవలో పాలుపంచుకుంటున్నారు. మౌనంగా వారందరికి తన మనస్సులోనే కృతజ్ఞతలర్పించారు. ఒకసారి తలవంచి తనవైపు చూసుకున్నారు. ఏముంది? కాకీ ఫ్యాంట్, కాకీ షర్ట్, నిధి తాలూకు సంచి. ఆలోచిస్తూనే నిద్రలోకి జారుకున్నాడు.

ప్రారంభించిన కార్యక్రమం అపూర్వంగా సాగుతున్నది. ఆంధ్రులంతా తమ అభిమాన నటీనటులకు నీరాజనాలు పడుతున్నారు ఎక్కడో ఆకాశంలో తప్ప భూమిమీద ఉండరనుకున్న తమ ఆరాధ్యదైవాలు కళ్ళ ఎదురుగా కనిపిస్తుంటే, జోలెపట్టి అడుగుతుంటే, అసలు ఎంతిస్తున్నారు? ఎం ఇస్తున్నారో అర్థం కావటంలేదు. మగవాళ్ళు వాచీలు - ఉంగరాలతోపాటు ఒంటిమీదున్న చొక్కాలు కూడా విప్పి పడేస్తున్నారు మైమరచిపోయిన ఆడవారు ఆనందాశ్రువులతో చెవికమ్మలతోపాటు మెళ్ళో నగలతో సహా ఇస్తున్నారు. ఇంతమంచి పనిచేస్తున్నమన్న ఆనందంతో మరీ ఇస్తున్నారు. ఆహా! ఆంధ్రుల వితరణ ఎంత గొప్పది.

ఒక పేద ఇల్లాలు మెళ్ళో పసుపు కొమ్ము కట్టుకుని ఉన్న ఒక్క తాళిబొట్టు తన జోలెలో వేసిందని ఆనాటి దృశ్యాన్ని వారు చెబుతుంటే కళ్ళు చెమరుస్తాయి.

నిరాటంకంగా సాగిపోతున్న వీరి కార్యక్రమానికి టిక్కెట్లు అమ్మి పెట్టడంతో సహా అన్ని విధాలా సహాయ సహకారాన్నందిస్తున్నది ప్రభుత్వం. పోలీసులు, ఉన్నతాధికారులు వాళ్ళను వేయి కళ్ళతో చూసుకుంటూ నిధి వసూలుకు దోహదపడుతున్నారు. అంతా సజావుగా సాగితే ఏ విషయమైనా అంత గొప్పగా ఉండదేమో! ప్రతి రామకార్యానికి ముందర శూర్పణఖలుంటారు కదా! అదేవిధంగా దిగ్విజయంగా ప్రదర్శింపబడుతున్న ప్రదర్శనలకు అంతులేని ప్రజాభిమానంతోపాటు ప్రభుత్వంలో కూడా రామారావు కీర్తిప్రతిష్ఠలు పెరగటంతో "యాచకో యాకశ్శత్రుః" అన్నట్లు ఒక సహనటుడికి కన్నుకుట్టింది. అదే జబ్బుతో బాధపడుతున్న క్యాబినెట్ హోదాలో ఉన్న ఆనాటి మరో మంత్రితో గూడుపుఠాణి జరిగింది. గుసగుసల ఫలితం ముఖ్యమంత్రితో వివాదం.

"వసూలుచేసే నిధి 'ఎన్.టి.ఆర్ నేషనల్ ఫండ్' పేరుతో ఉండకూడదు. 'నేషనల్ ఫండ్' అంటూ వ్యక్తిగత ప్రాధాన్యత ఎందుకివ్వాలి? ప్రభుత్వం పేరుతోనే ఖజానాలో జమచెయ్యాలి?" అనే వివాదం లేవదీసారు. దానికంగీకరించని పక్షంలో రామారావుగారికి ప్రభుత్వం ఏ విధమైన సహాయమూ అందించకూడదని.

అప్పటికే నెల్లూరు, ఒంగోలు జిల్లాలు పూర్తి చేసుకుని గుంటూరు చేరుకుంది పర్యాటక బృందం. అప్పటి గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరు వెంకటరత్నంగారు ప్రభుత్వ ఉత్తర్వును రామారావుగారికందించి తన విచారాన్ని వెలిబుచ్చారు. ఆ రోజు ప్రదర్శన తాలూకు టిక్కెట్లు అమ్మిన డబ్బు కూడా ఇవ్వొద్దని చెప్పారని చెప్పారు. ఆ మాటతో ఎన్.టి.ఆర్ ప్రళయకాల రుద్రుడే అయ్యాడు. ఆవేశంతో ముఖమంతా ఎర్రబడి పోయింది.

"ముఖ్యమంత్రికాదు, దేవుడే దిగొచ్చి చెప్పినా ఒక్కడుగు కూడా వెనక్కు వేయను. మర్యాదగా వసూలు చేసిన డబ్బు నాకివ్వండి. లేదా ఈరోజు ప్రదర్శన ఆగిపోతుంది. మా దారిన మేము పోతాం. ఇంతమంచి ఆశయంతో మేము అహోరాత్రులు శ్రమిస్తుంటే, పనీపాట లేనివాళ్ళు చెప్పే మాటలు విని మాకు అంతరాయం కలిగించటం ఏం న్యాయం? మమ్మల్ని చూడండి. ఎంతో గ్లామరు కాపాడుకోవాల్సిన మేము ఈ ఎండకు తిరిగి కాకుల్లా తయారయ్యాము. వేళకు తిండిలేదు. నిద్రలేదు. ప్రజలను చైతన్యవంతంగా మారుస్తూ సైనికుల కోసం నిధి సమకూరుస్తుంటే మాకు అవాంతరం కల్పించడమేమిటి? కాకి నోట్లోనుండి పుల్ల జారిపడిందని పవిత్ర యజ్ఞం ఆపేస్తారా? అల్పులకు అర్ధం కాలేదని వేదాలు సరైనవి కావంటారా! కడుపులో నీళ్ళు కదలకుండా కూర్చుని చెప్పే ఈర్ష్యాపరుల మాటలకు విలువివ్వటం ముఖ్యమంత్రిగారికి తగినది కాదు. ఏమైనా ఈ రామారావు ఆశయాన్నే నమ్ముకుంటాడు గానీ వ్యక్తిత్వాన్ని అమ్ముకోడు సార్! గుర్తుంచుకోండి."

ఆ కలెక్టరుకు రామారావంటే ఎంతో గౌరవం. ఆయన ఆవేదనను, ఆవేశం వెనకవున్న ఆశయాన్ని చూచి చలించిపోయాడు. ప్రభుత్వం తననేమైనా చేయనీ, తన ఉద్యోగం పోనీ, ఈ మహత్తర కార్యక్రమంలో తానుగూడా పాలుపంచుకోవాలనుకున్నాడు.

ఆ తరువాత గోదావరి జిల్లా పర్యటన. అప్పటి రెవిన్యూశాఖామాత్యులు, 'ఎన్.టి.ఆర్ డిఫెన్స్ ఫండ్ కమిటీ' ఛైర్మన్లలో ఒకరైన శ్రీ నూకల రామచంద్రారెడ్డిగారు ఎన్.టి.ఆర్ అభిమాని. ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు వీరినెంతో బాధించింది. రామారావును కలిసి ధైర్యం చెప్పారు. ఆ పర్యటన పూర్తయ్యేవరకు ముందు అనుకున్న ప్రకారం పూర్తి సహాయ సహకారాలందించారు.

రామారావుపట్ల అంత సుహృద్భావం కనపరిచిన కమిటీ మరో ఛైర్మన్, ఆనాటి రాయలసీమ ప్రతినిధి, సహకార శాఖామాత్యులు, ఒకప్పటి ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి గౌరవనీయులు కోట్ల విజయభాస్కరరెడ్డిగారు వీరిపట్ల ఎంతో స్నేహాభిమానాలున్న వ్యక్తి. ఆయన కూడా తన వంతు సహాయాన్ని పూర్తిగా అందించారు. చనిపోయేంతవరకు వారిద్దరిపట్ల తనకుగల కృతజ్ఞతను రామారావు వ్యక్తం చేస్తుండేవారు.

అనుకున్న పని నెరవేరింది. ముఖ్యమంత్రిగారు మాట తప్పినా తాను తప్పలేదు. ఎంతో శ్రమకోర్చి వసూలు చేసిన డబ్బంతా ముందు అనుకున్న ప్రకారం దేశనిధికి ఇవ్వదల్చుకున్నారు. నిజామ్ గ్రౌండ్స్‌లో ఏర్పాటు చేసిన పెద్ద సభలో భారతప్రధాని, నిస్వార్ధ, నిష్కళంక రాజకీయవేత్త, గౌరవనీయులు శ్రీ లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారి సమక్షంలో వేలాదిమంది చూస్తుండగా, ఎప్పటికప్పుడు బ్యాంక్లో జమచేయబడిన ఎనిమిది లక్షల రూపాయలు చెక్కుల రూపంలో ముఖ్యమంత్రి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారికందించారు. ఆనాటి సభ అదో వైభవం. కృష్ణరాయల విజయనగర వీధులను గుర్తుకుతెచ్చే విధంగా నిలువెత్తు కుప్పలుగా పోయబడిన చిల్లర నాణాలు స్టేజీకప్పును తాకుతున్నాయి. బట్టలు కుప్పలు కుప్పలుగా ఒకవైపు, అభిమానులిచ్చిన రకరకాల సామాగ్రి మరోవైపు. చంద్రోదయ కడలి తరంగంలా జనసందోహాల ఆనందపు వెల్లువ చూడాలే తప్ప, మాటలలో సాధ్యం కాదేమో.

ఎటువంటి ఇబ్బందులెదురైనా మొక్కవోని ధైర్యంతో ఉక్కుమనిషిలా నిలిచి అనుకున్న లక్ష్యాన్ని సాధించిన ఆ మేరు పర్వతంవైపు మరింత అభిమానంగా చూసారు ముఖ్యమంత్రిగారు. ఆయన మనసులో ఒక సంతోష కెరటం. 'బ్రేవో! రామారావ్!' అస్పష్టంగా వచ్చిన మాటలు ఆయన పెదవుల వెనుక మౌనంగా ఒదిగిపోయాయి.

ఇదీ ఎన్టీఆర్ వ్యక్తిత్వం. అటువంటి వ్యక్తిత్వంలోని విశేషాలు, లోతులు తెలుసుకుందాం.

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments